

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.20. Referunt isti præscitos: nam Christo malitiæ suæ culpam adscribunt, vt perfidus ille seruus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

X.
Dux
Christi
sententia
conci-
liatur.
Ioan. 7.
27.

Ioan. 8.
19.

D. CHR.

eaſque refert D. Ioannes. Cum Dominus die quodam ita ſubtiliter prædicaflet vt in admirationem raperet auditores: plures ceperunt percontari: Numquid hic eſt Chriſtus? Quibus dicitur: Quis dicit de me percontariſtis? quali me non agiſcitis? Ite, opinor me noſtis, & vnde venemini non ignoratis: Et me ſcitis & vnde ſim ſcitis, & à miſſo non veni, ſed Pater miſit me. Paulo poſt cum illi à Chriſto quaerent, quis eſſet & quis Pater illius: reſpondet: procul hinc abſcedite, Neque me ſcitis, neque Patrem meum. Si me ſcitis, forſitan & Patrem meum ſcitis. Quomodo hæc dux eorum ſententia? Quomodo inquit D. Chryſoſtomus. Hinc à Iudeis ſcitis, vnde ſit. Et iterum nequo ſe neque Patrem ab ipſiſ. in ſcitis. Num contraria loquitur? Chriſtus veritas eſt, & illa ſibi minime contradicit. Ambæ propoſitiones erant veræ: quia frequenter tantum errorum malitia porcus; vt intellectus eorum obſcuretur, cogereſque credere Chriſtum eſſe impoſtorem, & Diabolo confederatum: peritias, dum conſiderant opera prodigiſa & doctrinam non vulgarem, quantumlibet niterentur vt non crederent eum eſſe Meſſiam, tamen non poterant: quia ipſis vel iniuſis, ita clare perfidos illos comuinebat intellectus, vt non poſſent illud abnegare, nec huic ſe eripere veritati, quocirca velut tunc quodam ſuſpenderentur, ſicut ſomodo præſentant.

§ 20. Reſerunt iſti præſcitos: nam Chriſto malitia ſua culpam adſcribunt, vt perfidus ille ſeruum.

15

I.
Ablalon
ſeipſum,
non Da-
uid quer-
eu ſuſ-
pendit.
2. Reg. 18.
31
2. Reg. 18.
33.

Perduellis accreuit eorum nequitia: eum enim cernent ſeipſos nequa iura poſſe diſſoluere, dirampendo fune: velut rabiſi concurrunt, & ſuſpenſionis ſuæ Chriſto culpam imputant auctori. Quouſque animam niſtram tollis. Qua de cauſa, & quouſque tandem nos ſuſpenſos detines, & quali prælocutus? O perduellis Ablalon, nec enim te tuus ſuſpenderit Pater, nec ipſe te ſuſpenſum detinet nec tale quid aut voluit, aut decreuit: imo potius voce publica cunctis iſuis præcepit ducibus, & militibus: Seruare puerum Ablalon & deinde æternam tuam calamitatem nemo calidioribus quam ille, deſcendit lacrymis, plorans & ingemifcus: Ablalon filij miſi. Quis te à quereu ſuſpenderit? quis celo terraque medium detinuit? Noui rationem: quia teipſum duci ſubtus quereu paſſus es à mulo eſtremi pal-

ſionis tuæ, atque eſtremis ambitionis, nec non regnandi cupiditatis & impia in Patrem tuum rebellionis: ipſi te præteſionem & ſuperbiæ capilli, vento vauantis tuæ commoti, quereu implexum adſixerunt. Hic conſidera cum D. Chryſoſtomus expreſſum reproborum ſymbolum, qui in ſarum delapſi ſunt malitiam, vt vedum peccata committant, ad quæ peruetla illos paſſo compellit, inſuper & horum ipſum Deum accuſant iucenſorem.

Recordare, inquit, perperſi illi ſerui à Domino reiecti. Cui enim talentum ad lucrum tradidit, illud ſub terra recondidit, & reſonno tradidit otioſus. Quando Dominus reuertus lucræ rationem inquit, reſpondet ille: quod illud minime ad lucrum impendit: ſcio namque, loquitur ille Domini tuo, quod ſeruus ſis & rigidus, atque à ſeruis tuis multo nimis rigore lucrum eſſagites. Væ tibi, traditor: an mihi negligeris? & ſocordia culpam in putas? An plis aliquid feci, quam tibi talentum tradere, quo negotiers? An tibi non ſavi, & auxiliatus ſum, vt hoc poſſes effecere? Numquid te rogavi, tibi quo impoſui vt negotieris: meum eſt tuam, argere ſocordiam, & tu culpam mihi audeſ imputare? O ſerui proteruum (ſandi D. Chryſoſtomus) non contentus peccato, etiam contra Dominum ſtatuit accuſationem. Mente, quod non ſeminasti, & tunc quod non poſuiſti Peior eſt hæc priora potentia, graue dicimus peccatum in eo fuiſſe, ſed multo grauius eiſdem Domino culpam imputate. Hæc eſt illa plurium nequitia peccatorum, qui ſceleribus ſuis affixi eorum culpæ Deum accuſant: auctorem Condiſto eſt hæc (vt auct. D. Auguſtinus. 4. & D. Gregorius. 6.) à primario noſtro parente hereditaria: eum enim proditoriis ſcelus illud infame commiſſe contra creatorem ſuum, atque eum à quo conſtitutus fuerat: aſaſi Dominus. Quando ab eo culpæ poſtulat rationem? ipſam in Deum ipſum reiecit: hoc enim eſt, vt SS. PP. interpretantur, quod verbis illis inſinuauit: Mulier quam dediſti mihi ſociam, dediſti mihi de ligno & comedidi. Quis mihi, Domine, dediſt & ſtatuit in ſociam mulierem hæc, niſi tu? niſi tu tradidiſſes in Deum illam mihi, proculdubio quod feci non feciſſem: culpam Exceſſus ſui vitium (inquit D. Gregorius) in reiecit. auctore latenter intorquet, ne ſi diceret, in occasione delinquendi præbuiſti qui mulierem dediſti. Sequitur D. Chryſoſtomus, lectionem Septuaginta: Mulier, quam dediſti, vt eſſet mecum: quæ verba ſic explicat: fateor quidem, Domine, quod commiſi:

D. CHR.
Hom. 8. ad
Rom.
Tom. 5.

Matth. 25.
24.
Luc. 19.
20.
II.
Proter-
uus ſer-
uus Do-
mino ſe-
imputat
negligen-
tiam.

Lib. 17.
de Gen-
ſan: auctorem
Auguſtinus. 4.
D. Gregorius. 6.
à pri-
b Lib. 4.
mor. c. 23.
in 11.
B. B. B. B.
Similiter
& Adam
in Deum
Gen. 3.
D. Chr.
commiſi:

D. GREG. In Gen. Lib. 1.

commisi. sed culpa non mihi sed tibi est adscribenda, qui hanc mihi invidiam tradidisti, dicendo quod mihi esset in adiutorium, sed adiuvit me ut in culpam præcepis ruerem: illa namque mihi fuit offendicula. *Sed me peccasse, sed multo quam dedisti: ut sic mecum de qua ipse dixisti: facinus est adiutorium secundum eum, ipsa mihi ruina causa fuit.* Tu mihi illam sociali & lateri meo commitem adiuvisti: Non toleranda est hæc nequitia peccatum peccato cumulat: *Aditamentum malum faciunt contra Dominum: D. Chryl. tu Domine cui semperque fecit: culpa teas insimularis: Mulier quam delicti mihi.*

IV. Nec non vxor Puthatam vitium acculat.

Gen. 39. 14.

Similibus verbis voluit vxor Puthatis Principis culpam contumeliam in matrem intorquere quæ sibi hægebat accidisse, quando effusa lactymis fallax voluit a gravitate mendacium, quod contra castissimum Ioseph moliebatur: nam ex d. magis & graviter contra eum expostulans, eobstantibus ad spectaculum vocatque domesticis illis ait: *En invidiam vi um Hebræum ut illuderet nobis.* Accedens autem matris causamque doloris percunctata responderet illa: *Ingressus est ad me servus Hebræus, nem adduxisti, ut illuderet mihi.* Heu dolenda nimis me calamitas oppressit: verum te reum accusantur servum huc adduxisti Hebræum nobis in obsequium, sed perfidus ille pudicitiam meam & honorem fuit offensus illam. O pudendam nimis impudentiam, ne lumen malum esse & impudentiam, sed & culpam intorquere in Dominum, qui dederat illi servum in custodem & defmotem. Hic mos est perditum hominibus, quibus non satis est ut malum sit: insuper & Deo suorum scelerum culpam impotat, quasi vero Deus illos ad peccandum obligaret.

V. Talibus gratia David prædicat supplicia. 20.9.

Hoc adeo moleste tulit David: ut a Deo contra illos vindictam efflagaret, & gravioia illis superventura supplicia prædicaret: *Inveniator manus tua omnibus inimicis, dextera tua inveniat omnes, qui se oderunt.* Legit D. Hieron. *Inveniat manus tua omnes inimicos tuos.* Et d. mach. *Comprehendat manus tua.* Eia Domine cuncti potentem manum tuam contra quosdam extende peccatores inimicos tuos: & quamvis absconitant se, & fugiant, apprehende illos atque adeo leviter castiga: ut in cubitum eos ignis injeclis exurent eos: *Pone eos ut cibatum ignis.* Ira tua prætereat eos, ignisque consumat: *Dominus ira sua conurbabit eos, & denerabit eos ignis.* Domus eorum evellantur, filij deleantur, & semen intereat: *Fructum eorum de terra perdes, & semen eorum a filijs hominum.* Quid mali, o David, hi commiserunt, ut tanta prædicas illis incommoda, tamque

temendis illos exoptes puniri supplicijs: *Quoniam declinaverunt in te mala, cogitaverunt contra te, quæ non poterunt stabilire.* Culpam in te suorum scelerum intorquebunt, contumelia sua componentes, se ipsos excusantes, te autem culpam auctorem accusantes. Hoc est: *Declinaverunt in te mala.* O merito punientiam impudentiam, quibus satis non est, esse perverios, insuper & Dominum trahunt in iudicium & suorum auctorem volumt esse proditionum.

Notanda est hæc illorum protervia, & sua quoque Christiane, Domine, ut quid hinc non renuntias factiõni, & conspirationi, quæ lævis anima tua torquetur angustijs, vita tua quotidianis expostitur periculis, & facultates tuas naufragio: Creavit me Deus progenie nobilem, & virum in hac republica primarium, qui vero talis est potest ut suæ prospiciat dignitati. Itaque præcedis, ut Deus sit culpa: ut ex beneficio tibi præstito? Ut quid amice nummos non restituis, quos restitente Ingratus es servusque conscientia? Tibi mihi Deus vxorem, multamque prolem, sed exiguas facultates: quocirca obstringor ijs uti mudijs, quæ mihi ad manum offeruntur. Hinc te pervertuntan ergo Deum cupiditatis tuæ futuri auctorem intumulas? Quæ de causa, o Domine, si em tandem tuis non imponis vanitates & lascivias quibus adeo granter Deum offendis: Statut me Deus mulierem & Domnam nobiliorum, prouide mihi competunt monilia, mundulque multebus, nec me decet colum atripere & occupari semper domestica supplicia: ut tu, postea, an Deum tuæ nequitia ponis instigatorem?

Maledicta fuit illa Cain iniquitas, ut notat D. August. & anterior illo D. Ambrus. o. nam invidia tabescens in fratrem suum, quæ cor illi torquebatur: quia ex vna parte ferre non poterat, quod Deus illum ecclesijs domus præ se cumlaret, & mortem eius cogitabat: ex altera vero sciebat fratrem innocentiem, nec modicum fore etimem mortem illi machinari, quocirca nimis anxiebat. Apparet illi Deus atque: quid hoc, o Cain, ut quid angustaris? Qui sunt illi tui cruciatus? Quænam hæc cor tuum ipsa permadit? Domine, non est, quod ultra perferam: cum dona videam quibus fratrem meum dignaris afficere, & auerfam quam mihi faciem ostentis & viceram? Heu quantum a recto deliras, amice, tramine. An ergo mihi culpam impotas? Tu ipse tantum sceleris reus: Peccasti? Quiesce: ad te conuerso illius. An tuam in me retorques impietatem? An egote sic creauit? Si peccus tuum intraret invidia,

VII. Omnes in Deum sua conijciunt scelerata.

a Lib. 1. contra Faust. c. 9. b Lib. 2. de fide c. 4.

VII. Cain Deum accusat auctorem peccati.

Gen. 4. 7.

inuisia, & odium in fratrem tuum exarserit, quo non leuiter opprimens, te age precipitem, zeloseque distol. e. Te ipsum peccati reum accusa: tu namque libere & voluntarie scelus tam enorme commisit: Ad te conuersio illius (supple) peccati. Hoc proprium est præcisi atque reprobatis.

Lib. de grat. & lib. arbit. c. 2. & 21. & Epist. 150. Proa. 19. 3. VIII. Tales vt stulti arguuntur.

Eleganter expendit D. August. verba illa Spiritus S. de stulto, qui suis indulget passionibus: unde & mille committit impietas, & tantam culpam eam in Deum reiecit auctorem: Stultitia hominis supplantat gressus eius, & contra Dominum seruet animosus. Verba sunt hæc quibus magno modo describitur reprobatus; sunt enim adeo stulti & omnis expertes rationis, vt cum mille peccatis suis dent offendenda, fastidiosi in altum erigantur, & Chirillo Don ino culpam omnium imputent nequiores. Legit D. Aug. Insuperbia viri volat iras eius, Deum autem causatur in corde suo. Omnibus his os obstruit Spiritus S. inquit D. Aug. argumento valde mirabili. Primum describit quam fatui sint mali, & qualiter suis feruentibus passionibus in abyssum rapiantur peccatorum, imo etiam cruciatuum, velut præfocati: quia verò talibus familiaris est Deum accusare, subiungit: Non dicas per Deum abesse. Numquam o proditor hoc dixeris: sicut illi, qui calumniantur dacentes, eo quod Christus illis defuerit in eo quod ipsi clare non fuerit locutus, non id agunt, quod agere debebant. Ne dicas illo me implauit: non enim sum: es necessarij homines impij. Numquam hoc ex te audiamus, ait Spiritus sanctus Deus est, qui me vult circumueniri, ipse in causa est cui a mea suspensionis non eripiar angustia, quã grauer suppressor: etenim dicto mihi: vbi iam legalis, quod Deo sunt necessarii peccatores, & ipse nebulosus inquit? An illis Deus indiget, vt dicas ipsum esse, quo auctore & incitatore tot committant scelera, atque in ijs obdurati perueniant? Ne fas est de Deo tale quid opinari: Omne execratiuum erroris odit Dominus. Illa vox Execratiuum: in graeco legitur Adominabile. Hostis est Deus o omnis peccati capitalis, & nihil dici potest quod odio ha: eat, nisi peccatum. Quomodo ergo hoc illi imputandum? Ne qui tale vniquã imaginis: etenim ab initio creauit Deus hominem liberum & bonum: & quamuis adiuuet ad bonum non tamen cogit: quanto minus erit ipse causa eius, quod a malo est auctorque flagitij: Deus ad iusto constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui: adiecit mandata & præcepta sua. Si volueris mandata seruare, conseruabunt te etc. Apposuit tibi aquam & ignem. Ad quã volueris. Bapt. de Lanza, Tom. III.

Ecl. 15. 13. IX. Deus ne minem impellit ad peccatum. Ecl. 15. cit.

luerni, porrige manum, ante hominem visa & mors, bonum & malum, quod placuerit ei, dabitur illi. Notandum, inquit D. August. quã eui tenet tibi confirmet, quod ipse nullatenus tuorum conuersus sit peccatorum, sed sola tua malitia: etenim tibi primo largitur liberum arbitrium: Reliqui in manu consilij sui. Secundo, illud tibi conseruat integrum: quod eum agit, aliud nihil est, quam quod tibi præcipit, vt virtutem exerceas & malum abomineris: Adiecit mandata etc. Tertio etiam in illo quod tibi vita vel mors est, te ita liberum constituit, vt solummodo tibi illud proponat, liberam tuam permittens esse voluntatem: Apposuit tibi aquam & ignem, ad quod visque volueris etc.

Quinimo si rem attentius consideres, inquit D. X. Aug. inuenies quod terminus magis cõmuni, quo Modus tibi loquitur n. alium prohibendo hæc ille: Noli fallere: Noli vinci: a malo. Noli fieri sicut equus & quo liber mulus. Noli esse sapiens apud senesij sum. Noli intas iudicendere fallaci mulieri. Noli condere vobis thesaurum in terra. Ad eodem quoque modo cum probatur bitarij. tibi opeia bona, frequentior hæc phrasia est: Ve D. Aug. as illa: Qui vult venire post me etc. Pax in terra Hom. 11. hominibus, bona volumus. Quod vult faciat, non Ps. 11. peccat sibi etc. Si volens, hoc facis, in teodem habeo. Omnes qui volunt pte viuere in Christo etc. qui Ma. 16 sic tibi loquitur, securam tibi supponit esse voluntatem: Ecce aperitissimè videmus expressum libera 1 Cor. 9. voluntatis arbitrium. Hoc dato iaculega est 2 ad Tim. blasphemiam, Deo tuorum criminum culpam imputare: Non dicas per Deum abesse etc. Ille me implauit. O præcitos maledictos, qui Christo doloris vestri rat onem adscribis, & arguis, ex illius parte defectum esse, eo quod vobis aperit non loquatur: Per Deum abesse etc. Quodque ipse sit, qui vos suspensos detinet, & dolere cruciatos: Quisque animam nostram tollit? Si tu es Christus etc. nobis palam? Mentimini, o proditores: non enim ipse, sed propria vestra & feditiosa peruersitas, nec non maligna vestra voluntatis inuidia, eiusque pondus vos suspensos detinet, & cruciatibus afflictos: vos ipsos dissoluite: nam in manu vestra est vobisque liberum. Ipse vero nullibi deest; An non ita clare vobis alicui, quod ipse sit Christus, vt etiam illud vel inuiri cognoscatis? An non vos constrictos videtis ad eum recipiendum vt talem, cum efficacia operum illius, vestram vim inferat intellectu, vt dicatis, Hic est heres? Quid superest, nisi vt vos tam aperte submittatis tradatque veritati? An vobis vni, non inferi, cogitque Dei veritas vestris oculis adeo manifestat? Vt quid illam in inuisibilia detinetis, illique resistitis, multo nequiores illis de quibus scribit

XI. Ludæorh redargit pferuissimè tatem. H h h h Apo.

Rom. 1. 22.

Apostolus: *Veritatem Dei in iustitia detinent? Eum* dillointe, inde vos eripite, & admittite veritatem. Dicit in iuste fecerunt, quis te dolioribus, & damnationis tue suspensum r. fligit te: neque suspensionibus, nisi tua cupiditas, quæ bona in iustitia aliena, fraudibus quibus pauperem viduam circumuoculisti? Descinde restem, nondamque solue, & furto rapta restitue. Dicit mihi Veneris proles impudica, quid anxiu te & salute prinarum tantopere suspenderit, ut putredinis videaris hospitale, & ipse videas, quod quanto passus ad domum puella: properas luxuriosus, tantis contra Deum progrediaris ad flammam inextinguibiles, nisi lasciuia tua & honesta sensuualitas? Eia age proditor, laqueum abscinde, & indecentem dele amicitiam, tuamque mortifica carnem, quo tua tranquillectur anima & culpam. Deo non adscribas, quasi ipse te laqueo suspenderit.

§. 21. *Iam illi tormenta patiuntur inferni participatiue, quibus ex propria torquentur conscientia: sicut Cain, & bene describit D. Chrysost.*

I. 53

Reprobortum anxietas ex diabus causis erit: prima est mala conscientia.

In Ps. 45. in illud. Adiuor in tribulationibus.

II. Hæc explicat visio D. Ioan de equo palatio &c. Agoc. 6. 8.

A Treudamus igitur hic symbolum reprobortum: populus enim est, qui iam nunc molestam patitur inferni inquietudinem, & eam iam defert in anima sua portabilem. Dolor hic ex diabus oritur rationibus. Prima est ipsa mala conscientia, tanti causa cruciatus: erat etenim obuia sententia, quam ex D. Aug. referemus, nullum esse in mundo qui maiorem infligeret anxietatem, quam sit ea, quam adfert inquietus conscientia: vermis in corde natus peccatoris: ut enim gratia in bona conscientia secum defert ut fociam pacem quandam coelstem, de qua postmodum: ita peccatum secum rapit comitem cruciatum, afflictionem, tribulationem & vermem infensissimum, ita ut quædam sit inferni participatio.

Nobis hoc exposuit illa visio D. Ioan. in eius reuelationibus. Equum conspicit infernum, pallidum, exhaustum, cui eques insidebat vocabulo Mors: *Qui sedebat eum nomen illi mors.* Et bene quidem dicitur enim secum trahere omnia mortis instrumenta, famam, pestem, lanceas, & gladios &c. adiungit: *Infernus sequebatur eum.* Infelix illa domus, quam eques talis ingrediebatur: etenim præterquam, quod omne in ea viuens occideret, & ipse infernus quoque post eum in domum illam comes sequebatur. Nemo dubitat,

quin eques ille demonem signaret, qui metit mors appellatur: quia mortis fuit inventor & inuentor: *Inuidia diaboli mors intravit in orbem* Sap. 2. 24. *terrarum.* Christo diabolus opponitur, & sicut Ioan. 14. Christus vita est: *Ego sum vita* quia eiusdem ipse auctor est, eoque suis omnibus tribuit sempiternam: & quidquid illi coniungitur, vitam assequitur: *Quod factum est in ipso vita erat.* Ita & diabolus mors est: eam enim adduxit, eamque quocumque intrat introducit. Quis illum introduxit? Equus elumbus, peccatum scilicet ut Dominica 3. declarauimus. *Quis agit aliud, nisi occidit gratia vitam auferendo, post illum ingreditur infernus quia cruciatus intrat & dolor infernalis.* infernus portatilis, illumque statuit firmatque in anima peccatoris.

Iner cæteras grauesque inferni anxietates, vermis censetur conscientia, semper corrodens, semper demordens illorum corda damnatorum: etenim voluntarie Deum perdere voluerunt, atque obrem vilem & perituram omnia cæli regnadiuinaque bona dilapsarunt. Illos Deus sua demeruit benedictione, & neglexerunt eamque contempserunt, cum gloria possent eamque Angelis fieri sempiternam, se nunc stentum cum demonibus, ignibus addictos esse sempiternis. Hic est ille vermis corrofor, de quo loquitur Prophetia *Isai. 66.* *Vermis eorum non moritur.* Hunc à modo peccator infernum patitur Deo refractarius. Quis explicet, quàm seuo conscientia suæ mortu, denteque Ianietur? *Quis non voces synderesis emittit cordique acclamat iniquitas?* Quam importunos pulsis veritas referat quam suo concipit intellectu? *Quibus anxiatur timoribus, dum se priuatum diuinâ coram gratiâ, quodque demones eam possideant, & iam summo exponant discrimini, ne ab illis ad ignes rapiantur deuorantes, Satanæ omniumque demonum locus indiduius.*

Quantum conicio conuenit hæc visio verbis quibusdam Iob satis ambiguus & mysteriosis, dilocuitur de reprobo a peccatore: *Habitem in tabernaculo illius socij eius qui non est: aspergatur in tabernaculo eius sulphur.* Quis est iste, qui non est? Quia si sit, non potest dici, qui non est, & si non est, quomodo habet socios? Quia non sunt isti proprium diabolo nomen (teste D. Gregor.) hoc est: *Qui non est:* sicut enim cum Deo adhereret, qui sors est totus esse, poteratur illo illustrissime per dona & gratiam sibi communicata: ita se ab eo segregando, sicut gregauit, remansit illi esse quoddam adeo debile & miserandum, ut dici possit: quod non sit: sicut de familiari quosiam Regi,

III. Nomen diabolo proprium qui non est. Iob 18.